

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 1997

Föreningen Kärntekniks styrelse överlämnar följande verksamhetsberättelse för 1997 till föreningens årsmöte.

Den 31 december 1997 hade föreningen 451 medlemmar och 6 stödjande medlemmar. Motsvarande siffror ett år tidigare var 453 respektive 7. Medlemsavgiften har under 1997 varit SEK 150:-. Stödjande medlemmar har bidragit med totalt SEK 67 500:-.

Organisation

Föreningens styrelse har under året haft följande sammansättning

Håkan Johansson, Vattenfall Elproduktion	ordförande
Harry Albinsson, Industriförbundet	v ordförande
Christian Gräslund, Studsvik Nuclear	sekreterare
Agneta Rising, Ringhals	ledamot
Waclaw Gudowski, KTH	ledamot
Margareta Stigenberg, ABB Atom	suppleant
Kerstin Gunnarsson, OKG	suppleant

Övriga funktionärer har varit:

Per Bystedt, SKI	revisor
Tönis Papp, SKB	revisorssuppleant
Bo Sundman, SKB	valnämnd

Föreningens kansli på Jungfrugatan 38 har bemannats av Lillemor Witzell och Nadia Svensson. Bokföringen har skötts av Clara Kings bokföringsbyrå i Täby.

Medlemsmöten under 1997

Under året har fem medlemsmöten arrangerats med mellan 40 och 200 deltagare. Korta referat från mötena har distribuerats till samtliga medlemmar. De ämnen som behandlats framgår av nedanstående sammanfattning:

19 februari

Årsmötet i Stockholm åtföljdes av ett föredrag med titeln *CERN - europeiskt laboratorium för partikelfysik* med anledning av den planerade studieresan. Talare var Bengt Lund-Jensen från Manne-Siegbahninstitutet. Han berättade bland annat om försöken att återskapa de förhållanden som rådde vid universums början i LEP: *Large Electron Positron Collider*.

15 maj

Sigfrid Leijonhufvud vid Svenska Dagbladet tecknade den historiepolitiska utveckling som hade lett fram till energiöverenskommelsen den 2 februari 1997 i sitt anförande *Kärnkraftavvecklingen - det politiska spelet*. Han beskrev hur Vattenfall skulle användas som instrument i avvecklingsstrategin.

3 september

Cirka 40 personer deltog i ett studiebesök vid Ågesta-reaktorn. Deltagarna, varav flera tidigare hade arbetat vid anläggningen, lotsades runt i lokalerna av guider från Studsvik RadWaste.

23 oktober

Föreningen lyckades att tillsammans med nätverket *Young Generation* arrangera ett möte i Västerås på ämnet *Acceleratorbaserad kärnteknologi*. Dr Stan O Schriber från Los Alamos Neutron Science Center talade om de amerikanska förutsättningarna för att utveckla en transmutionsreaktor i syfte att förkorta lagringstiden för utbränt kärnbränsle. Dr Massimo Salvatores, som är forskningschef vid CEA i Cadarache, beskrev möjligheterna att samordna upparbetning med transmutation. Professor Carlo Rubbia, nobelpristagare i fysik 1984, berättade om sitt koncept *the Energy Amplifier*, som är en underkritisk reaktor med torium i vilken aktinider bränns och energi alstras.

2 december

Chefredaktör Hans Bergström, Dagens Nyheter, beskrev den energipolitiska situationen i ett föredrag med titeln *Energien och valet 98*. Han ansåg det troligt att ett barsebäcksblock kommer att stängas under 1998, och att vi får behålla tio eller elva reaktorer. Bristerna i elförsörjningen kommer att kompenseras med naturgas.

Studieresa till södra Frankrike 9 - 11 april 1996

22 medlemmar av Föreningen Kärnteknik mötte sommaren i Provence. Från Lyon gick resan söderut längs Rhone till forskningscentret Marcoule. Där förevisades forskningsanläggningar som demonstrerade metoder för omhändertagande och förglasning av högaktivt avfall. Dagen avslutades med ett besök vid den snabba blyreaktorn Phénix, med en elektrisk effekt på 250 MW. Denna hade byggts om till en hög kostnad för att uppfylla myndigheternas krav på separation, och nu väntade man på tillstånd för att få återuppta driften.

Dagen därpå gick färden till Cadarache. Där har man specialiserat sig på att göra förstörande bränsleförsök. I anläggningen Phébus görs tester med hela bränsleknippen, som upphettas till dess de deformeras och kollapsar. Cabri-

reaktorn används för mycket snabba s k RIA-tester (*Reactivity Initiated Accident*) av enstaka bränslepatroner. Avslutningsvis förevisades en Tokamak för fusionsexperiment.

Resan avslutades med ett besök vid CERN, där man studerar kärnprocesser som ska efterlikna förhållandena vid universums tillblivelse. Resedeltagarna fick göra ett besök vid mätstationen ALEPH vid LEP, som har en omkrets på 27 km och därför till större delen ligger under jord i Frankrike. Två frågor som upptar forskarnas intresse är existensen av Higgs-bosoner, som kan förklara varför elementarpartiklar har massa, samt supersymmetri hos materien, vilket skulle ge enklare teorier för universums uppbyggnad.

Efter övernattnig i den lilla staden Chambéry i Savoyens berg återvände sällskapet hem via Lyon.

Styrelsemöten

Föreningens styrelse har under året haft 8 protokollförda sammanträden, nämligen 21 januari, 19 februari (2 möten), 4 april, 15 maj, 19 juni, 3 september och 11 november.

Ett återkommande ämne vid styrelsemötena under 1997 har varit hur föreningen bäst ska kunna agera utåt för att stödja kärntekniken. Styrelsen har diskuterat möjligheten att ta fram multimediamateriel och skapa en hemsida. Styrelsen har vidare strävat efter att anordna åtminstone ett medlemsmöte årligen på någon annan ort för att ge dem som inte bor i Stockholmsområdet möjlighet att delta. Erfarenheterna av det andra mötet med *Young Generation* i Västerås är så positiva att detta bör göras till ett återkommande arrangemang. Som en följd av detta samarbete har styrelsen beslutat att adjungera en medlem av *Young Generation* till sina möten.

Medlemsantalet de senaste åren har varit konstant, och styrelsen bedömer därför situationen som god. De stödjande medlemmarnas intresse för att uppmuntra yngre medarbetare att engagera sig i föreningen är en positiv faktor.

ENS

Föreningen har under 1997 tagit aktiv del i ENS' verksamhet. Agneta Rising har representerat föreningen i *ENS Steering Committee*. Eftersom hon blivit vald till *vice-president* i *ENS Board* från och med januari 1998, ersätts hon av Margareta Stigenberg i *Steering Committee*.

I *ENS Program Committee* har Bengt Åke Andersson deltagit, i *ENS Information Committee* har Torsten Bohl deltagit, och i *Nuclear Europe Worldscan Editorial Advisory Committee* har Carl-Erik Wikdahl varit medlem. Vidare har Magnus Kjellander varit representant i *ENS NucNet Board*. Bengt Wernersson har varit revisor.

Styrelsen har dessutom anmält Stefan Olsson, ABB Atom, som svensk representant till programkommittéen för ENC '98, som kommer att äga rum i Nice.

Sverige har också ställt upp med *referees* till tidskriften *Nuclear Engineering and Design* och till ENC '98.

Föreningen har hos ENS ansökt om att få arrangera TOPFUEL 2001 med titeln *Nuclear Fuel for a Sustainable Energy Supply*. ABB ATOM och Vattenfall Bränsle har förklarat sig villiga att stå som ekonomiska garanter för detta.

Håkan Johansson höll ett anförande vid den belgiska kärntekniska föreningens årsmöte i Bryssel 2-3 juni 1997 om konsekvenserna av avregleringen av den svenska elmarknaden.

WIN

Women in Nuclear bildades 1993 med syfte att låta kvinnor som arbetar inom områdena kärnkraft och strålning ge information riktad till kvinnor i allmänhet. Win Global är en starkt växande organisation och har idag 550 medlemmar i 39 länder. Årsmötet 1997 ägde rum i Valencia i Spanien med ett 50-tal deltagande kvinnor. Sedan 1996 är Agneta Rising ordförande för WIN Global. Marke Heininen-Ojanperä från Finland är ordförande i den nordiska sektionen. Representanter för WIN Global har under året deltagit i flera internationella möten, bland annat FN:s möte COP3 i Kyoto, Japan.

Samverkan med de nordiska systerföreningarna

Under juni besökte den danska kärntekniska föreningen Ringhals.

Ekonomi

Beträffande föreningens ekonomiska ställning hänvisas till separat resultat- och balansräkning.

FK:s utvecklingspris

Enligt styrelsens beslut tilldelades Rolf Persson föreningens utvecklingspris för 1997. Valet motiverades med hans utveckling av experimentell teknik som lett till viktiga underlag för reaktorfysikaliska beräkningar.

Anmälningar av kandidater till utmärkelsen för 1998 har utvärderats av styrelsen. Valet av pristagare offentliggörs vid årsmötet 1998.

Övrigt

Verksamhetsberättelsen har granskats vid styrelsemöte 1998-01-20.

Håkan Johansson

Harry Albinsson

Agneta Rising

Kerstin Gunnarsson

Christian Gräslund

Waclaw Gudowski

Margareta Stigenberg